HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

1 august 2025 *

„Trimitere preliminară – Stat de drept – Protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii – Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE – Principiile inamovibilității și independenței judecătorilor – Desemnarea unui judecător al unei instanțe supreme fără acordul acestuia pentru a face parte, pentru o perioadă determinată, dintr-o altă cameră a acestei instanțe – Supremația dreptului Uniunii – Achiziții publice – Directiva 2004/17/CE – Proceduri de atribuire a contractelor de achiziții – Aplicare în privința unui acord de transfer de drepturi de proprietate asupra unor certificate de origine de energie electrică verde – Directiva 92/13/CEE – Articolul 2d alineatul (1) – Proceduri privind căile de atac în materia atribuirii contractelor de achiziții publice – Absența efectelor contractului – Entitate contractantă care solicită anularea unui contract încheiat cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice – Abuz de drept – Lipsă”

În cauzele conexate C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 și C-493/23 [Daka] [i],

având ca obiect cinci cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia), prin deciziile din 3 și din 21 aprilie 2023, precum și din 13 iunie 2023, primite de Curte la 10, 20, 21 și 31 iulie 2023, precum și la 3 august 2023, în procedurile

T.B.

împotriva

C.B.,

cu participarea:

D.B. (C-422/23),

și

G.T.

împotriva

T. S.A. (C-455/23),

* Limba de procedură: polona.

[i] Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

și

E. S.A.

împotriva

W. sp. z o.o.,

Bank S.A. (C-459/23),

și

S. sp. z o.o.

împotriva

V. sp. z o.o. (C-486/23),

și

Miasto W.

împotriva

M.T.,

E.T.,

A.W. (C-493/23),

cu participarea:

Prokurator Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna K. Jürimäe (raportoare), președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a doua, și domnii M. Gavalec, Z. Csehi și M. Condinanzi, judecători,

avocat general: doamna T. Ćapeta,

grefier: doamna M. Siekierzyńska, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 8 ianuarie 2025, având în vedere observațiile prezentate:

– pentru E. S.A., de P. Łącki, adwokat;

– pentru Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga w Warszawie, de D. Winiarek, Zastępca Prokuratora Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie;

– pentru guvernul polonez, de A. Bodnar, B. Majczyna, M. Rzotkiewicz, M. Taborowski și S. Żyrek, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de K. Herrmann, P. J. O. Van Nuffel și G. Wils, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatei generale,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) (cauzele C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 și C-493/23), a principiului supremației dreptului Uniunii (cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23), a articolului 1 alineatul (2) litera (c) și alineatul (4), a articolului 2 alineatul (1) litera (b), a articolului 3 alineatul (3) litera (b), a articolului 14, a articolului 16 litera (a) și a articolului 20 din Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale (JO 2004, L 134, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1177/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 (JO 2009, L 314, p. 64) (denumită în continuare „Directiva 2004/17”), a articolului 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare cu privire la procedurile de achiziții publice ale entităților care desfășoară activități în sectoarele apei, energiei, transporturilor și telecomunicațiilor (JO 1992, L 76, p. 14, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 43), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 (JO 2007, L 335, p. 31) (denumită în continuare „Directiva 92/13”), precum și a principiului general al interzicerii abuzului de drept (cauza C-459/23).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a cinci litigii între T.B., pe de o parte, și C.B., pe de altă parte, în legătură cu repartizarea unui patrimoniu comun și a unei succesiuni (cauza C-422/23), între G.T., pe de o parte, și T. S.A., pe de altă parte, în legătură cu eliberarea unei garanții și executarea unor acțiuni deținute de o societate (cauza C-455/23), între E. S.A. (denumită în continuare „societatea E.”), pe de o parte, și W. sp. z o.o. (denumită în continuare „societatea W.”) și Bank S.A., pe de altă parte, în legătură cu inexistența juridică a unei legături contractuale (cauza C-459/23), între S. sp. z o.o., pe de o parte, și V. sp. z o.o., pe de altă parte, în legătură cu o cerere de plată (cauza C-486/23), precum și între Miasto W., pe de o parte, și M.T., E.T. și A.W., pe de altă parte, în legătură cu o obligație de a depune o declarație de voință (cauza C-493/23).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2003/88/CE

3 Articolul 6 litera (b) din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru (JO 2003, L 299, p. 9, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 3) prevede:

„Statele membre iau măsurile necesare pentru ca, în funcție de necesitățile de protecție a sănătății și securității lucrătorilor:

[…]

(b) timpul mediu de lucru pentru fiecare perioadă de șapte zile, inclusiv orele suplimentare, să nu depășească 48 de ore.”

Directiva 92/13

4 Potrivit articolului 2d alineatul (1) litera (a) și alineatul (2) din Directiva 92/13:

„(1) Statele membre garantează declararea absenței efectelor unui contract de către un organism responsabil de soluționarea căilor de atac independent de entitatea contractantă sau faptul că absența efectelor contractului menționat intervine în urma deciziei unui astfel de organism în oricare dintre următoarele cazuri:

(a) în cazul în care entitatea contractantă a atribuit un contract fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, fără ca acest lucru să fie permis în conformitate cu [Directiva 2004/17];

[…]

(2) Efectele declarării absenței efectelor unui contract sunt prevăzute în dreptul intern.

Dreptul intern poate să prevadă anularea retroactivă a tuturor obligațiilor contractuale sau să anuleze numai acele obligații care urmează încă să fie executate. În acest ultim caz, statele membre prevăd aplicarea altor sancțiuni în sensul articolului 2e alineatul (2).”

5 Articolul 2d alineatul (1) litera (a) și alineatul (2) din Directiva 92/13 a fost introdus în Directiva 92/13 prin Directiva 2007/66. Considerentele (2), (13), (14) și (20) ale acestei din urmă directive au următorul cuprins:

„(2) […] În conformitate cu jurisprudența Curții […], statele membre ar trebui să asigure existența unor căi de atac efective și rapide împotriva deciziilor luate de autoritățile contractante și de entitățile contractante în ceea ce privește includerea unui anumit contract în domeniul de aplicare personal și material al Directivelor 2004/18/CE [privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO 2004, L 134, p. 114, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 116)] și [2004/17].

[…]

(13) Pentru a combate atribuirea directă ilegală a contractelor, considerată de [Curte] drept cea mai gravă încălcare a dreptului comunitar în domeniul achizițiilor publice din partea unei autorități sau a unei entități contractante, ar trebui să se prevadă sancțiuni eficace, proporționate și descurajante. În consecință, un contract care este rezultatul unei atribuiri directe ilegale ar trebui să fie considerat, în principiu, lipsit de efecte. Absența efectelor nu ar trebui să fie automată, ci ar trebui să fie confirmată de un organism responsabil de soluționarea căilor de atac independent sau să decurgă din decizia luată de acesta.

(14) Absența efectelor este cea mai eficientă cale de restabilire a concurenței și de creare a noi oportunități de afaceri pentru operatorii economici care au fost privați în mod ilegal de posibilitatea de a lua parte la competiție. Atribuirile directe în sensul prezentei directive ar trebui să includă orice atribuiri de contracte fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* în înțelesul Directivei [2004/18]. Aceasta corespunde unei proceduri fără chemare la competiție [a se citi «unei proceduri fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare»] în înțelesul Directivei [2004/17].

[…]

(20) Prezenta directivă nu ar trebui să excludă aplicarea unor sancțiuni mai severe în conformitate cu legislația națională.”

Directiva 2004/17

6 Considerentele (2), (3) și (9) ale Directivei 2004/17 aveau următorul cuprins:

„(2) Un motiv important pentru introducerea de norme de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor în aceste sectoare este varietatea de modalități prin care autoritățile naționale pot influența comportamentul acestor entități […]

(3) Un alt motiv principal pentru care este necesară o coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții de către entitățile care operează în aceste sectoare este caracterul închis al piețelor pe care acestea operează […]

[…]

(9) În vederea garantării deschiderii către concurență a contractelor de achiziții publice atribuite de entități care operează în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale, este recomandabil să se elaboreze dispoziții privind coordonarea la nivel comunitar a contractelor care depășesc o anumită valoare […]”

7 Potrivit articolului 1 din această directivă:

„(1) În sensul prezentei directive, se aplică definițiile formulate în prezentul articol.

(2) […]

(c) «Contracte de bunuri» reprezintă contracte, altele decât cele menționate la litera (b), care au ca obiect achiziționarea, leasingul, locațiunea sau locație-vânzarea de produse, cu sau fără opțiunea de cumpărare.

Un contract care are ca obiect furnizarea de produse, care cuprinde cu titlu accesoriu și operațiuni de amplasare și instalare, se consideră «contract de bunuri»;

[…]

(4) Un «acord-cadru» reprezintă un acord încheiat între una sau mai multe entități contractante menționate la articolul 2 alineatul (2) și unul sau mai mulți operatori economici, în scopul de a stabili termenii care reglementează contractele ce urmează a fi atribuite în cursul unei anumite perioade, în special în ceea ce privește prețurile și, după caz, cantitățile avute în vedere.”

8 Articolul 2 alineatele (1) și (2) din directiva menționată prevedea:

„(1) În sensul prezentei directive, se înțelege prin:

[…]

(b) «întreprindere publică» orice întreprindere asupra căreia entitățile contractante pot exercita, direct sau indirect, o influență dominantă în virtutea dreptului de proprietate, participării financiare sau normelor care o guvernează.

Influența dominantă se prezumă în cazul în care autoritățile contractante, direct sau indirect, față de o întreprindere:

– dețin majoritatea capitalului subscris al întreprinderii […]

[…]

(2) Prezenta directivă se aplică entităților contractante:

(a) care sunt autorități contractante sau întreprinderi publice și care desfășoară una din activitățile menționate la articolele 3-7;

[…]”

9 Articolul 3 alineatul (3) din aceeași directivă prevedea:

„În ceea ce privește energia electrică, prezenta directivă se aplică următoarelor activități:

(a) punerea la dispoziție sau exploatarea de rețele fixe destinate furnizării unui serviciu public în domeniul producerii, transportului sau distribuției energiei electrice sau

(b) alimentarea cu energie electrică a unor asemenea rețele.”

10 Articolul 14 al Directivei 2004/17 prevedea:

„(1) Entitățile contractante pot considera un acord-cadru ca un contract, în sensul articolului 1 alineatul (2), și îl pot atribui în conformitate cu prezenta directivă.

(2) În cazul în care entitățile contractante au atribuit un acord-cadru în conformitate cu prezenta directivă, acestea pot recurge la articolul 40 alineatul (3) litera (i) în cazul în care atribuie contracte pe baza acelui acord-cadru.

(3) În cazul în care un acord-cadru nu a fost atribuit în conformitate cu prezenta directivă, entitățile contractante nu pot recurge la articolul 40 alineatul (3) litera (i).

(4) Entitățile contractante nu pot utiliza în mod abuziv acordurile-cadru în scopul de a împiedica, limita sau denatura concurența.”

11 Potrivit articolului 16 litera (a) din această directivă:

„Cu excepția situației în care sunt excluse în virtutea excluderilor prevăzute la articolele 19-26 sau în temeiul articolului 30, privind desfășurarea activității respective, prezenta directivă se aplică contractelor care au o valoare estimată, fără taxa pe valoare adăugată (TVA), cel puțin egală cu următoarele praguri:

(a) 387 000 EUR, în cazul contractelor de bunuri și servicii”.

12 Articolul 17 din directiva menționată avea următorul cuprins:

„(1) Calculul valorii estimate a unui contract se bazează pe valoarea totală de plată, fără TVA, estimată de entitatea contractantă. Acest calcul ține seama de valoarea totală estimată, inclusiv orice eventuală formă de opțiune și orice eventuală reînnoire a contractului.

[…]

(2) Entitățile contractante nu se pot sustrage de la aplicarea prezentei directive împărțind proiectele de lucrări sau de achiziții propuse pentru anumite cantități de bunuri și servicii sau prin utilizarea de metode speciale pentru calculul valorii estimate a contractelor.

(3) În ceea ce privește acordurile-cadru și sistemele de achiziționare dinamice, valoarea estimată care se ia în considerare este valoarea maximă estimată, fără TVA, a tuturor contractelor avute în vedere pentru durata totală a acordului sau sistemului.

[…]

(7) În cazul contractelor de bunuri sau servicii care au un caracter regulat sau sunt destinate a fi reînnoite după o anumită perioadă, calculul valorii estimate a contractului are ca bază:

(a) fie valoarea totală reală a contractelor succesive de același tip atribuite în ultimele douăsprezece luni sau în timpul ultimului exercițiu financiar, ajustată, în cazul în care este posibil, pentru a ține seama de schimbările cantitative sau valorice care ar putea interveni în timpul celor douăsprezece luni după contractul inițial;

(b) fie valoarea totală estimată a contractelor succesive atribuite în timpul celor douăsprezece luni după prima livrare sau în timpul exercițiului financiar, în cazul în care acesta este mai lung de [douăsprezece] luni."

13 Articolul 20 alineatul (1) din aceeași directivă prevedea:

„Prezenta directivă nu se aplică contractelor pe care entitățile contractante le atribuie în alte scopuri decât desfășurarea activităților lor, definite la articolele 3-7, sau pentru desfășurarea unor asemenea activități într-o țară terță, în condiții care nu implică exploatarea fizică a unei rețele sau zone geografice [din Comunitatea Europeană]."

14 Articolul 40 alineatul (3) punctul (i) din Directiva 2004/17 prevedea:

„Entitățile contractante pot utiliza o procedură fără o prealabilă convocare la licitație [a se citi «o procedură fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare»] în următoarele situații:

[…]

(i) pentru contracte care urmează să fie atribuite pe baza unui acord-cadru, cu condiția respectării condiției menționate la articolul 14 alineatul (2)".

Directiva 2014/25/UE

15 Potrivit considerentului (23) al Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO 2014, L 94, p. 243):

„Fără a extinde în niciun fel domeniul de aplicare al prezentei directive, ar trebui să fie clarificat faptul că producția, vânzarea angro și cu amănuntul de energie electrică sunt incluse atunci când prezenta directivă se referă la furnizarea de energie electrică [a se citi «alimentarea cu energie electrică»]."

16 Articolul 7 primul paragraf din această directivă prevede:

„În sensul articolelor 8, 9 și 10, «furnizare» [a se citi «alimentare»] include generarea/producerea, vânzarea angro și vânzarea cu amănuntul."

17 Articolul 9 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„În ceea ce privește energia electrică, prezenta directivă se aplică următoarelor activități:

(a) punerea la dispoziție sau exploatarea de rețele fixe destinate furnizării unui serviciu public în domeniul producerii, transportului sau distribuției energiei electrice;

(b) alimentarea cu energie electrică a unor astfel de rețele.”

Directiva 2009/28/CE

18 Articolul 2 al doilea paragraf literele (k) și (l) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO 2009, L 140, p. 1), conținea următoarele definiții:

„(k) «schemă de sprijin» înseamnă orice instrument, schemă sau mecanism aplicat de un stat membru sau de un grup de state membre, care promovează utilizarea energiei din surse regenerabile prin reducerea costurilor acestei energii, prin creșterea prețului la care aceasta poate fi vândută sau prin mărirea, prin intermediul unor obligații referitoare la energia regenerabilă sau în alt mod, a volumului achiziționat de acest tip de energie; acesta include, dar nu se limitează la ajutoare pentru investiții, scutiri sau reduceri de impozite, rambursări de taxe, scheme de sprijin privind obligația referitoare la energia din surse regenerabile, inclusiv cele care utilizează certificate verzi, și scheme de sprijin direct al prețurilor, inclusiv tarife fixe și bonus;

(l) «obligație referitoare la energia regenerabilă» înseamnă o schemă de sprijin națională care impune producătorilor de energie să includă în producția lor o anumită proporție de energie din surse regenerabile, care impune furnizorilor de energie să includă în furnizarea de energie o anumită proporție de energie din surse regenerabile sau care impune consumatorilor de energie să includă în consumul lor o anumită proporție de energie din surse regenerabile. Sunt incluse scheme în cadrul cărora astfel de cerințe pot fi îndeplinite prin utilizarea certificatelor verzi”.

Dreptul polonez

Legea privind Curtea Supremă

19 Potrivit articolului 23 din ustawa o Sądzie Najwyższym (Legea privind Curtea Supremă) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, poziția 5), cu modificările ulterioare (Dz. U. din 2021, poziția 1904), în versiunea aplicabilă litigiilor principale (denumită în continuare „Legea privind Curtea Supremă”):

„Camera civilă este competentă să judece cauze în materia dreptului civil, a dreptului comercial, a dreptului proprietății intelectuale, a dreptului familiei și al tutelei, precum și cauze privind înregistrarea întreprinderilor și înregistrarea garanțiilor.”

20 Articolul 25 din această lege prevede:

„Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale este competentă să judece cauze în materia dreptului muncii și al asigurărilor sociale.”

21 Articolul 35 alineatul 3 din legea menționată prevede:

„Un judecător poate fi numit de prim-președintele Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia) pentru a participa la examinarea unei anumite cauze într-o altă cameră și, cu acordul său, pentru a face parte pentru o perioadă determinată dintr-o altă cameră. Un judecător poate fi desemnat să facă parte dintr-o altă cameră, fără acordul său, pentru o perioadă maximă de șase luni pe an. După expirarea perioadei pentru care a fost desemnat să facă parte dintr-o altă cameră, judecătorul continuă să își exercite atribuțiile în cauzele care i-au fost atribuite în această cameră până la soluționarea lor.”

Legea privind achizițiile publice

22 Articolul 132 alineatul 1 din ustawa – Prawo zamówień publicznych (Legea privind achizițiile publice) din 29 ianuarie 2004 (Dz. U. nr. 19, poziția 177), în versiunea aplicabilă litigiului principal aferent cauzei C-459/23, prevedea:

„Dispozițiile prezentului capitol se aplică contractelor de achiziții atribuite de autoritățile contractante menționate la articolul 3 alineatul 1 punctul 3) și de asociațiile acestora și de autoritățile contractante menționate la articolul 3 alineatul 1 punctul 4), […] sub rezerva articolului 3 alineatul 1 punctul 5), în cazul în care contractul de achiziții este atribuit în vederea desfășurării uneia dintre următoarele activități:

[…]

3) crearea de rețele pentru furnizarea de servicii publice legate de producerea, transportul sau distribuția de energie electrică, gaz sau energie termică ori de furnizarea de energie electrică, gaz sau energie termică a acestor rețele ori de gestionarea acestor rețele […]”

23 Articolul 146 din această lege, în versiunea aplicabilă litigiului principal aferent cauzei C-459/23, prevedea:

„1. Contractul este nul în cazul în care autoritatea contractantă:

[…]

2) nu a publicat anunțul de participare în *Biuletynie Zamówień Publicznych [Buletinul achizițiilor publice]* sau nu a transmis anunțul de participare la Oficiul pentru Publicații [al Uniunii Europene];

[…]

4. Pentru motivele menționate la alineatele 1 și 6, declararea nulității unui contract nu poate fi solicitată în temeiul articolului 189 din ustawa – Kodeks postępowania cywilnego [(Legea privind Codul de procedură civilă) din 17 noiembrie 1964 (Dz. U. nr. 43, poziția 296), cu modificările ulterioare].”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Împrejurările și întrebările comune tuturor cauzelor

24 Camera civilă a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) (denumită în continuare „Camera civilă”), care este instanța de trimitere, este sesizată cu cinci recursuri.

25 Președinta Camerei civile a desemnat, prin ordonanțe, completurile compuse din trei judecători însărcinate să se pronunțe, fiecare, cu privire la una dintre aceste cinci cauze și a stabilit, pentru fiecare cauză, un judecător raportor.

26 Din fiecare dintre completurile de trei judecători astfel desemnate fac parte, pe lângă un judecător al Camerei civile, doi judecători repartizați la Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). Acești doi din urmă judecători au fost desemnați, prin ordonanțe ale prim-președintei acestei instanțe, întemeiate pe articolul 35 alineatul 3 din Legea privind Curtea Supremă, pentru a face parte din Camera civilă pentru o perioadă de trei luni cuprinsă între 1 aprilie și 30 iunie 2023. În trei dintre cele cinci cauze menționate, aceste desemnări au fost însoțite de o schimbare a judecătorului raportor în favoarea unora dintre judecătorii astfel desemnați.

27 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la independența și imparțialitatea completelor de judecată astfel constituite, ca urmare a mai multor împrejurări.

28 În primul rând, instanța menționată subliniază că judecătorii în cauză au fost desemnați să facă parte, pentru o perioadă determinată, din Camera civilă fără acordul lor. În plus, aceștia nici măcar nu ar fi fost consultați în prealabil.

29 În al doilea rând, instanța respectivă arată că aceste desemnări nu au fost motivate. Referindu-se la motive relatate în presă cu privire la desemnarea unui număr important de judecători pentru a face parte, pentru o durată determinată, din Camera civilă, ea precizează că volumul de muncă și restanțele importante ale camerei menționate se datorează gestionării sale recente a acesteia și nu pot justifica asemenea desemnări.

30 În al treilea rând, judecătorii desemnați nu ar beneficia, în temeiul dreptului polonez, de nicio protecție jurisdicțională. Astfel, o hotărâre prin care un judecător este desemnat să facă parte, pentru o durată determinată, dintr-o altă cameră ar putea face doar obiectul unei reexaminări de către Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia). Or, această reexaminare nu ar constitui o cale de atac în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită prin lege, având în vedere compunerea actuală a acestui consiliu.

31 În această privință, instanța de trimitere face o paralelă între desemnările unui judecător fără acordul acestuia pentru a face parte, pentru o perioadă determinată, dintr-o altă cameră decât cea în care a fost repartizat și măsurile de transfer al unui judecător fără acordul său. Or, la punctul 118 din Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798), Curtea ar fi statuat că asemenea măsuri de transfer pot aduce atingere principiilor inamovibilității și independenței judecătorilor și că acestea ar trebui să poată face obiectul unui control jurisdicțional.

32 În al patrulea rând, atât președinta Camerei civile, cât și prim-președinta Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), care au adoptat ordonanțele în discuție în litigiile principale, ar fi fost numite judecătoare la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) în aceleași împrejurări, nelegale, precum și cele examinate de Curte cu ocazia cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798). Or, procedurile judiciare la care participă astfel de persoane ar fi nevalide, întrucât sunt contrare dreptului justițiabililor la un proces echitabil.

33 În al cincilea rând, judecătorii desemnați să facă parte, pentru o perioadă determinată, din Camera civilă nu ar fi fost dispensați de exercitarea activităților lor jurisdicționale în camera lor de origine. Prin urmare, aceștia ar trebui să facă față unui volum de muncă dublu.

34 Or, mai întâi, acest volum de muncă dublu nu și-ar găsi un temei legal în dreptul polonez. Astfel, articolul 35 alineatul 3 din Legea privind Curtea Supremă nu ar permite o desemnare a judecătorului fără acordul acestuia pentru a face parte dintr-o altă cameră decât pentru o cauză specifică sau pentru o perioadă limitată. În această din urmă situație, judecătorul în cauză nu ar trebui să facă parte decât din această altă cameră, iar nu simultan din aceasta din urmă și din camera sa de origine.

35 În continuare, volumul de muncă dublu menționat ar ridica probleme în ceea ce privește calitatea judecății, având în vedere specializarea materială a judecătorilor Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) care ar fi necesară pentru buna funcționare a acestei instanțe. Desemnarea pentru a face parte dintr-o altă cameră ar determina judecătorul în cauză să se pronunțe în domenii de drept în care nu este specializat.

36 În sfârșit, instanța de trimitere arată, în unele dintre cererile sale de decizie preliminară, că același volum de muncă dublu riscă să fie contrar articolului 6 litera (b) din Directiva 2003/88. În opinia sa, nu se poate admite ca președintele unei instanțe să beneficieze de o putere discreționară care să îi permită să atribuie unui judecător sarcini suplimentare în lipsa oricărui dialog, chiar și în pofida faptului că adăugarea acestor sarcini conduce la o depășire a normelor europene și naționale maxime de timp de lucru.

37 Având în vedere elementele menționate, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la compatibilitatea completelor de judecată chemate să se pronunțe cu privire la cele cinci recursuri cu cerințele articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă. În cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23, aceasta ridică, pe de altă parte, problema dacă, în caz de incompatibilitate cu dreptul Uniunii, aceste complete de judecată trebuie să refuze să se pronunțe.

38 În aceste condiții, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții, în cauzele C-422/23 și C-493/23, următoarele întrebări preliminare:

„1) În situația în care o dispoziție de drept național prevede că un judecător al unei instanțe naționale de ultim grad [judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] poate fi desemnat fără acordul său, printr-o decizie discreționară a președintelui acestei instanțe [prim-președintele Sąd Najwyższy [Curtea Supremă]), să facă parte, pentru o perioadă determinată în cursul anului, în locul camerei acestei instanțe din care face parte în mod obișnuit în conformitate cu pregătirea și competențele sale, dintr-o altă cameră a acestei instanțe, competentă să soluționeze alt tip de cauze decât cele pe care acest judecător le-a soluționat până atunci, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu

articolul 47 din [cartă] trebuie interpretat în sensul că impune ca judecătorul astfel desemnat, în vederea menținerii independenței și a autonomiei sale, să dispună împotriva acestei decizii de o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din [cartă]?

2) [Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă trebuie interpretat] în sensul că nu este o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege și care asigură justițiabililor o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii Europene, o instanță de ultim grad a unui stat membru [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] din al cărei complet de trei judecători fac parte doi judecători care au fost desemnați fără acordul lor de președintele acestei instanțe, în afara camerei de origine, la camera acestei instanțe competentă să judece cauza respectivă, fără a avea în prealabil posibilitatea de a ataca decizia prin care au fost desemnați la o instanță judecătorească imparțială și independentă în cadrul unei proceduri care să îndeplinească cerințele prevăzute la articolele 47 și 48 din [cartă]?"

39 În cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și-a formulat întrebările după cum urmează, cu precizarea că, în cauza C-459/23, acestea sunt primele trei întrebări din cele șapte întrebări adresate:

„1) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, în lumina interpretării reținute de Curte în [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798)] trebuie interpretat în sensul că desemnarea unui judecător al Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) pentru a face parte temporar dintr-o altă cameră a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) fără acordul acestuia încalcă principiul inamovibilității și principiul independenței judecătorilor, prin analogie cu transferul unui judecător al unei instanțe de drept comun între două camere ale aceleiași instanțe, atunci când:

– judecătorul este desemnat să se pronunțe în cauze a căror materie nu coincide cu competența materială a camerei în care judecătorul Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a fost numit;

– judecătorul nu dispune de o cale de atac jurisdicțională împotriva unei astfel de desemnări care să îndeplinească cerințele prevăzute la punctul 118 din [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798)];

– decizia prim-președintelui Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) de desemnare a judecătorului pentru a face parte dintr-o altă cameră și decizia președintelui care conduce activitatea Camerei civile […] de repartizare a anumitor cauze au fost emise de persoane numite în funcția de judecător la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) în aceleași împrejurări precum cele din [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798)] și, în lumina jurisprudenței de până în prezent, procedurile judiciare în care sunt implicate astfel de persoane fie nu sunt valide, fie încalcă dreptul părții la un proces echitabil, prevăzut la articolul 6 din [Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare «CEDO»)];

– desemnarea unui judecător fără acordul său pentru a face parte, pentru o perioadă limitată, dintr-o altă cameră a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) decât cea în care își desfășoară activitatea, rămânând în același timp obligat să facă parte din camera sa de origine, nu are niciun temei în dreptul național;

– desemnarea unui judecător fără acordul său pentru a face parte, pentru o perioadă limitată, dintr-o altă cameră a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) decât cea în care își desfășoară activitatea conduce la o încălcare a articolului 6 litera (b) din Directiva [2003/88]?

2) Independent de răspunsul la prima întrebare, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE trebuie interpretat în sensul că nu este o instanță judecătorească «constituită prin lege» instanța constituită ca urmare a unei decizii a prim-președintelui Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) de desemnare a unui judecător pentru a face parte dintr-o altă cameră a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și a unei decizii a președintelui care conduce activitatea Camerei civile […] privind repartizarea anumitor cauze care au fost emise de persoane numite în funcția de judecător la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) în aceleași împrejurări precum cele din [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798)], în condițiile în care din jurisprudența de până în prezent rezultă că procedurile judiciare în care sunt implicate persoane astfel numite nu sunt valide sau încalcă dreptul părților la un proces echitabil, prevăzut la articolul 6 din [CEDO]?

3) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ sau în cazul în care răspunsul la a doua întrebare este că instanța astfel constituită nu este o instanță judecătorească «constituită prin lege», articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretate în sensul că judecătorii numiți la o instanță constituită în modul descris la prima și la a doua întrebare pot refuza să își desfășoare activitatea, inclusiv să se pronunțe, în cauza care le-a fost repartizată, considerând inexistente deciziile de desemnare la o altă cameră a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și de repartizare a anumitor cauze, sau trebuie să se pronunțe lăsând părților libertatea de a decide dacă atacă eventual [hotărârea pe care au pronunțat-o] invocând încălcarea dreptului părților la judecarea cauzei de o instanță care respectă cerințele prevăzute la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și la articolul 47 din [cartă]?”

Împrejurările și întrebările specifice cauzei C-459/23

40 Societatea E., reclamantă în litigiul principal în cauza C-459/23, desfășoară o activitate de comercializare a energiei electrice. Trezoreria Statului polonez deține mai mult de 50 % din acțiunile sale. Societatea W., una dintre pârâtele din litigiul principal în această cauză, își desfășoară activitatea în domeniul producerii, transportului și distribuției de energie electrică.

41 La 24 februarie 2011, societățile E. și W. au încheiat un contract de vânzare de drepturi de proprietate (denumit în continuare „contractul în discuție în litigiul principal”). Acest contract stabilea condițiile de vânzare a tuturor drepturilor de proprietate rezultate din certificate verzi, și anume certificate de origine a energiei electrice produse dintr-o sursă de energie regenerabilă. Societatea W. s-a angajat să transfere societății E. proprietatea asupra tuturor drepturilor de proprietate care rezultă din aceste certificate. Societatea E. s-a angajat să achiziționeze

certificatele respective prin intermediul unor tranzacții extrabursiere la bursa poloneză de energie. Contractul menționat prevedea de asemenea condițiile de remunerare a vânzării certificatelor menționate, definind o formulă de preț.

42 După tentative eșuate de renegociere a condițiilor de preț stipulate în contractul în discuție în litigiul principal, societatea E. a pus capăt, în luna septembrie 2017, executării ordinelor de vânzare pe care i le prezenta societatea W.

43 Ulterior, societatea E. a formulat o acțiune având ca obiect stabilirea inexistenței unei legături contractuale născute din încheierea contractului în discuție în litigiul principal, invocând o încălcare a normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice. Aceasta a căzut în pretenții atât în primă instanță, printr-o hotărâre a Sąd Okręgowy w Gdańsku (Tribunalul Regional din Gdansk, Polonia) din 6 decembrie 2018, cât și în stadiul apelului, printr-o hotărâre a Sąd Apelacyjny w Gdańsku (Curtea de Apel din Gdansk, Polonia) din 13 august 2019. Aceste instanțe au considerat în esență că respectivul contract nu intra sub incidența dreptului achizițiilor publice.

44 Societatea E. a formulat, în consecință, recurs la instanța de trimitere împotriva hotărârii din 13 august 2019. Instanța menționată ridică problema temeiniciei aprecierilor efectuate de instanțele de fond cu privire la aplicabilitatea dreptului achizițiilor publice în cazul contractului în discuție în litigiul principal. Întrebările respective ar fi pertinente în ipoteza în care din răspunsurile la primele trei întrebări, reproduse la punctul 39 din prezenta hotărâre, ar rezulta că aceasta trebuie să abordeze fondul recursului formulat în fața sa.

45 În primul rând, instanța menționată urmărește să se stabilească dacă activitatea de comercializare a energiei electrice intră sub incidența dreptului achizițiilor publice. În acest sens, ea solicită, pe de o parte, interpretarea articolului 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17 pentru a se determina dacă termenii „aliment[area] cu energie electrică a […] rețele[lor]” includ vânzarea de energie electrică. Pe de altă parte, ținând seama de articolul 20 din Directiva 2004/17, ar trebui să se stabilească dacă achiziționarea de certificate verzi are loc în scopul desfășurării activității de furnizare de energie electrică și trebuie să facă obiectul procedurii de atribuire a contractelor de achiziții publice. Dacă această cumpărare ar fi rezultatul unei obligații legale și ar constitui astfel o consecință a desfășurării activității de furnizare a energiei electrice, ea nu ar fi, în schimb, necesară pentru desfășurarea activității de vânzare de energie electrică.

46 În al doilea rând, instanța de trimitere consideră necesar să obțină precizări cu privire la interpretarea articolului 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17 coroborat cu articolul 14 din aceasta pentru a se stabili dacă un contract care obligă părțile să încheie contracte de executare în condiții determinate de preț și cantitate constituie un acord-cadru, în sensul acestei directive, și este supus procedurii de atribuire a contractelor de achiziții publice. În speță, valoarea anuală totală a tranzacțiilor încheiate între societățile E. și W. în cadrul acestor contracte de executare ar depăși pragurile Uniunii Europene pentru contractele de achiziții publice sectoriale. În schimb, luate în considerare individual, tranzacțiile menționate nu ar atinge aceste praguri. În aceste condiții, instanța respectivă apreciază că s-ar putea considera că contractul în discuție în litigiul principal nu constituie un acord-cadru și nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii privind contractele de achiziții publice. Ea subliniază însă că articolul 17 alineatul (2) din Directiva 2004/17 interzice împărțirea unui contract pentru a se sustrage de la aplicarea acestor praguri. Din această perspectivă, ar trebui să se stabilească dacă valoarea totală a tranzacțiilor de execuție trebuie evaluată *ex ante* sau *ex post*.

47 În al treilea rând, instanța de trimitere ridică problema sancțiunii care trebuie aplicată ca urmare a atribuirii directe a contractului de achiziții cu încălcarea totală a normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice și are în vedere două posibilități. Pe de o parte, ar fi posibil să se statueze că o astfel de atribuire constituie un caz de nepublicare a unui anunț de participare care intră sub incidența articolului 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13 și, prin urmare, să se anuleze contractul în discuție în litigiul principal. Pe de altă parte, societatea E. ar sugera să se distingă între omisiunea publicării anunțului de participare și omisiunea totală a aplicării procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice. Această din urmă situație nu ar intra sub incidența dispoziției menționate, ci a sancțiunilor mai severe prevăzute de dreptul civil polonez.

48 În al patrulea rând, instanța de trimitere urmărește să afle dacă principiul general al interzicerii abuzului de drept se opune anulării unui contract ca urmare a încălcării dispozițiilor dreptului Uniunii privind achizițiile publice atunci când invocarea unei asemenea încălcări nu este decât un pretext pentru atingerea unor obiective total diferite de cele urmărite de legiuitorul Uniunii, precum cel de a nu trebui să execute un contract a cărui rentabilitate a scăzut pentru reclamantă.

49 În aceste condiții, pe lângă cele trei întrebări prezentate la punctul 39 din prezenta hotărâre, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a adresat următoarele întrebări preliminare proprii cauzei C-459/23:

„4) În cazul în care se răspunde la întrebările anterioare în sensul că instanța de trimitere este o instanță judecătorească constituită prin lege în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 3 alineatul (3) litera (b) coroborat cu articolul 20 și cu articolul 1 alineatul (2) litera (c) din [Directiva 2004/17] trebuie interpretat în sensul că o întreprindere publică în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (b) din această directivă, care desfășoară activitatea de vânzare angro și cu amănuntul de energie electrică, este obligată să achiziționeze în cadrul unei proceduri de achiziții publice certificatele verzi menționate la articolul 2 [al doilea paragraf] literele (k)-(l) din Directiva [2009/28]?

5) În cazul unui răspuns afirmativ la a patra întrebare, articolul 14 coroborat cu articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17 trebuie interpretat în sensul că un acord-cadru încheiat între o astfel de întreprindere și un producător de energie din surse regenerabile trebuie să fie încheiat în conformitate cu procedura prevăzută pentru achizițiile publice atunci când valoarea totală estimată (dar nespecificată în contract) a certificatelor verzi achiziționate în temeiul contractului depășește pragul prevăzut la articolul 16 litera (a) din această directivă, dar valoarea tranzacțiilor individuale efectuate în temeiul contractului nu depășește acest prag?

6) În cazul unor răspunsuri afirmative la cea de a patra și la cea de a cincea întrebare, încheierea unui contract cu ignorarea completă a normelor privind achizițiile publice constituie un caz prevăzut la articolul 2d alineatul (1) litera (a) din [Directiva 92/13] sau este vorba despre o altă încălcare a dreptului Uniunii privind achizițiile publice care permite declararea nulității unui contract în afara procedurii prevăzute de legislația națională de transpunere a [acestei directive]?

7) În cazul unor răspunsuri afirmative la cea de a patra, cea de a cincea și cea de a șasea întrebare, principiul general al interzicerii abuzului de drept trebuie interpretat în sensul că o întreprindere contractantă, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/17, nu poate solicita anularea unui contract pe care l-a încheiat cu un furnizor cu încălcarea dispozițiilor naționale de transpunere a directivelor Uniunii privind achizițiile

publice atunci când motivul real pentru care solicită anularea contractului nu este respectarea dreptului Uniunii, ci scăderea rentabilității executării acestuia de către întreprinderea contractantă?”

50 Prin decizia președintelui Curții din 10 octombrie 2023, cauzele C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 și C-493/23 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la admisibilitatea cererilor de decizie preliminară

51 Trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante, revine Curții înseși sarcina de a examina condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a-și verifica propria competență sau admisibilitatea cererii cu care este sesizată (Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 29, precum și jurisprudența citată).

52 Întrucât cererile de decizie preliminară provin de la diferite complete ale Camerei civile, trebuie să se verifice dacă organul de trimitere, care își exprimă îndoielile cu privire la propria independență, are caracterul unei „instanțe judecătorești” în sensul articolului 267 TFUE.

53 În această privință, reiese dintr-o jurisprudență constantă că, pentru a aprecia dacă un organ de trimitere are caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE, aspect care ține exclusiv de dreptul Uniunii, și, prin urmare, dacă cererea de decizie preliminară este admisibilă, Curtea ia în considerare un ansamblu de elemente precum originea legală a acestui organ, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al competenței sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către organ a normelor de drept, precum și independența acestuia [a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 1966, Vaassen-Göbbels, 61/65, EU:C:1966:39, p. 395, Hotărârea din 21 decembrie 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Menținerea în funcție a unui judecător), C-718/21, EU:C:2023:1015, punctul 40 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 7 mai 2024, NADA ș.a., C-115/22, EU:C:2024:384, punctul 35].

54 Curtea a arătat deja că Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) în sine îndeplinește cerințele astfel amintite și a precizat că, în măsura în care o cerere de decizie preliminară provine de la o instanță națională, trebuie să se prezume că aceasta îndeplinește cerințele respective independent de compunerea sa concretă [Hotărârea din 29 martie 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, punctele 68 și 69, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Menținerea în funcție a unui judecător), C-718/21, EU:C:2023:1015, punctul 41].

55 Această prezumție poate fi însă răsturnată atunci când o decizie definitivă pronunțată de o instanță a unui stat membru sau de o instanță internațională ar conduce la concluzia că judecătorul care constituie instanța de trimitere nu are calitatea de instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din cartă [Hotărârea din 29 martie 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, punctul 72, și Hotărârea din 21 decembrie 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Menținerea în funcție a unui judecător), C-718/21, EU:C:2023:1015, punctul 44].

56 Or, sesizată de un complet de judecată compus dintr-un judecător unic al Camerei civile, Curtea a statuat că, având în vedere propria jurisprudență referitoare la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din cartă, diverse constatări și aprecieri efectuate, pe de o parte, de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 3 februarie 2022, Advance Pharma sp. z o.o. împotriva Poloniei (CE:ECHR:2022:0203JUD00146920), și, pe de altă parte, de Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă, Polonia) într-o hotărâre din 6 mai 2021, conduceau la concluzia că, având în vedere modalitățile care au stat la baza numirii judecătorului care îl compunea, un astfel de complet de judecată nu avea calitatea de instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul acestor dispoziții ale dreptului Uniunii. În consecință, prezumția evocată la punctul 54 din prezenta hotărâre trebuia considerată răsturnată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 noiembrie 2024, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, C-326/23, EU:C:2024:940, punctele 29-37).

57 În speță, nu reiese din niciun element din dosarul de care dispune Curtea că judecătorii care constituie completele de judecată aflate la originea trimiterilor preliminare au fost numiți la Camera civilă în urma unei proceduri identice cu cea urmată pentru numirea judecătorului unic, autor al trimiterii preliminare în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 noiembrie 2024, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (C-326/23, EU:C:2024:940). Din acest dosar nu rezultă nici că numirile acestor judecători ar fi fost în discuție în cauzele soluționate prin hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă) menționate la punctul anterior.

58 În aceste condiții, îndoielile instanței de trimitere cu privire la propria independență nu sunt suficiente pentru a răsturna prezumția menționată la punctul 54 din prezenta hotărâre.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la întrebările adresate în cauzele C-422/23 și C-493/23, precum și cu privire la prima și la a doua întrebare adresate în cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23

Cu privire la admisibilitate

59 Comisia Europeană apreciază că prima întrebare adresată în cauzele C-422/23 și C-493/23, precum și a doua întrebare adresată în cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23 sunt inadmisibile. Aceste întrebări nu ar fi necesare pentru soluționarea litigiilor principale, întrucât nu ar privi nici decizia prim-președintei Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) de a desemna un judecător pentru a face parte dintr-o altă cameră a acesteia, nici legalitatea procedurii de numire a prim-președintei menționate și a președintei Camerei civile pe posturi de judecători.

60 În speță, în cele cinci litigii principale, instanța de trimitere trebuie, astfel cum reiese din cererile de decizie preliminară, să stabilească *in limine litis* dacă constituie o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din cartă, în condițiile în care mai mulți dintre membrii care compun completele de judecată ale Camerei civile aflate la originea trimiterilor preliminare au fost desemnați pentru a face parte temporar din acestea și se află în imposibilitatea de a contesta desemnarea lor în această cameră civilă.

61 Or, după cum rezultă din jurisprudența Curții, întrebările preliminare care urmăresc în acest mod să permită unei instanțe de trimitere să soluționeze *in limine litis* dificultăți de ordin procedural precum cele aferente propriei competențe de a judeca o cauză pendinte în fața sa ori cele aferente efectelor juridice care trebuie sau nu recunoscute unei hotărâri judecătorești care ar putea împiedica examinarea în continuare a unei astfel de cauze de către instanța menționată sunt admisibile în temeiul articolului 267 TFUE [Hotărârea din 13 iulie 2023, YP ș.a. (Ridicarea imunității unui judecător și suspendarea sa din funcție), C-615/20 și C-671/20, EU:C:2023:562, punctul 47, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 53].

62 În aceste condiții, prima întrebare adresată în cauzele C-422/23 și C-493/23, precum și a doua întrebare adresată în cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23 sunt admisibile.

Cu privire la fond

– *Observații introductive*

63 Articolul 19 TUE, care concretizează valoarea statului de drept afirmată la articolul 2 TUE, încredințează instanțelor naționale și Curții sarcina de a garanta deplina aplicare a dreptului Uniunii în toate statele membre, precum și protecția jurisdicțională pe care acest drept o conferă justițiabililor [Hotărârea din 2 martie 2021, A.B. ș.a. (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 108, precum și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim ș.a., C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 59].

64 În acest temei, astfel cum prevede articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, revine statelor membre sarcina de a prevedea un sistem de căi de atac și de proceduri care să le asigure justițiabililor respectarea dreptului lor la protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii. Principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, la care se referă, așadar, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, constituie un principiu general al dreptului Uniunii care decurge din tradițiile constituționale comune statelor membre, care a fost consacrat la articolele 6 și 13 din CEDO și care în prezent este afirmat la articolul 47 din cartă. Această din urmă dispoziție trebuie, prin urmare, să fie luată în considerare în mod corespunzător în vederea interpretării articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 102 și jurisprudența citată].

65 În ceea ce privește domeniul de aplicare *ratione materiae* al articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, această dispoziție vizează „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, independent de situația în care statele membre pun în aplicare acest drept, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 29, precum și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim ș.a., C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 62).

66 Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE are în special vocația de a se aplica în privința oricărei autorități naționale care se poate pronunța, în calitate de instanță, cu privire la chestiuni referitoare la interpretarea sau la aplicarea dreptului Uniunii și care intră astfel în domeniile

reglementate de acest drept (Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234, punctul 34, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 36).

67 Or, aceasta este situația instanței de trimitere, care poate astfel să fie chemată să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau interpretarea dreptului Uniunii și care face parte, în calitate de „instanță”, în sensul definit de acest drept, din sistemul polonez de căi de atac în „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, astfel încât această instanță trebuie să îndeplinească cerințele unei protecții jurisdicționale efective.

68 În plus, instanța de trimitere se referă de asemenea la articolul 47 din cartă în unele dintre cererile sale de decizie preliminară. În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 51 alineatul (1) din aceasta, dispozițiile cartei se adresează statelor membre în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii, dispoziția menționată confirmând jurisprudența constantă potrivit căreia drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii au vocația de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, însă nu în afara acestora [Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. ș.a. (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 78, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 31].

69 În speță, instanța de trimitere nu a furnizat nicio indicație potrivit căreia litigiile principale în cauzele C-422/23, C-455/23, C-486/23 și C-493/23 ar privi interpretarea sau aplicarea unei norme de drept al Uniunii care ar fi pusă în aplicare la nivel național. În aceste condiții, având în vedere elementele de care dispune Curtea, articolul 47 din cartă nu pare aplicabil în aceste cauze. Totuși, deși nu este aplicabil litigiului principal, articolul 47 din cartă trebuie să fie luat în considerare în mod corespunzător în vederea interpretării articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE (Hotărârea din 20 aprilie 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, punctele 44 și 45, precum și Hotărârea din 25 februarie 2025, Sąd Rejonowy w Białymstoku și Adoreikė, C-146/23 și C-374/23, EU:C:2025:109, punctul 43).

70 În schimb, din cererea de decizie preliminară în cauza C-459/23 reiese că, în litigiul principal, societatea E. se prevalează de încălcarea normelor Uniunii care reglementează atribuirea contractelor de achiziții publice și în special a Directivei 2004/17. Prin intermediul întrebărilor proprii acestei cauze, instanța de trimitere solicită Curții, printre altele, să se pronunțe cu privire la interpretarea domeniului de aplicare al acestei directive. Astfel, este necesar să se considere că litigiul principal în cauza menționată privește aplicarea unei norme de drept al Uniunii puse în aplicare la nivel național, cu precizarea că va reveni instanței de trimitere sarcina de a stabili, în lumina răspunsurilor Curții la întrebările proprii cauzei C-459/23, dacă Directiva 2004/17 este efectiv aplicabilă în litigiul principal, caz în care articolul 47 din cartă ar fi de asemenea aplicabil.

71 În aceste condiții, este necesar să se statueze cu privire la interpretarea articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă.

– *Cu privire la întrebările adresate*

72 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări adresate în cauzele C-422/23 și C-493/23, precum și prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări adresate în cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă trebuie interpretat în sensul că se opune unor măsuri luate de președintele unei instanțe naționale care constau în desemnarea unor judecători repartizați la o cameră a acestei instanțe pentru a face parte temporar dintr-o altă cameră a instanței menționate, continuând să facă parte din camera lor de origine, deși acești judecători nu și-au exprimat acordul pentru această desemnare, nu dispun de nicio cale de atac jurisdicțională pentru a o contesta, desemnarea respectivă implică o creștere a volumului de muncă al judecătorilor în cauză și impune ca aceștia să se implice în materii din afara domeniului lor de specializare, iar acest președinte a fost numit la aceeași instanță în condiții incompatibile cu cerințele care decurg din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

73 În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că orice stat membru trebuie, în temeiul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, să se asigure că autoritățile care, în calitate de „instanță” în sensul dreptului Uniunii, sunt chemate să se pronunțe în chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea acestui drept și care fac parte astfel din sistemul său de căi de atac în domeniile reglementate de dreptul Uniunii îndeplinesc cerințele unei protecții jurisdicționale efective, printre care cea de independență [Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 47, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 65].

74 Această cerință de independență a instanțelor, care este inerentă activității de judecată, ține de conținutul esențial al dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și al dreptului fundamental la un proces echitabil, care au o importanță crucială în calitate de garanții ale protecției ansamblului drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii și ale menținerii valorilor comune ale statelor membre prevăzute la articolul 2 TUE, în special a valorii statului de drept [Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 49, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 66].

75 Cerința de independență menționată cuprinde două aspecte. Primul aspect, de ordin extern, impune ca autoritatea respectivă să își exercite funcțiile în deplină autonomie, fără a fi supusă niciunei legături ierarhice sau de subordonare față de nimeni și fără să primească dispoziții sau instrucțiuni, indiferent de originea lor, fiind astfel protejată de intervenții sau de presiuni exterioare susceptibile să aducă atingere independenței de judecată a membrilor săi și să le influențeze deciziile. Al doilea aspect, de ordin intern, este legat de noțiunea de „imparțialitate” și vizează echidistanța față de părțile în litigiu și de interesele fiecăreia dintre ele din perspectiva obiectului acestuia. Acest din urmă aspect impune respectarea obiectivității și lipsa oricărui interes în soluționarea litigiului în afară de stricta aplicare a normei de drept [Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctele 50 și 51, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 67].

76 Deși componenta „externă” a independenței urmărește în esență prezervarea independenței instanțelor în raport cu puterea legislativă și cea executivă conform principiului separării puterilor ce caracterizează funcționarea unui stat de drept, aceasta urmărește de asemenea să protejeze judecătorii împotriva influențelor nejustificate care provin din interiorul instanței în cauză [a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 54, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 68].

77 Trebuie subliniat de asemenea că exercitarea funcției de judecată trebuie să fie protejată nu numai de orice influență directă, sub formă de instrucțiuni, ci și de formele de influență mai indirectă susceptibile să orienteze deciziile judecătorești [a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 53 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 14 noiembrie 2024, S. (Modificarea completului de judecată), C-197/23, EU:C:2024:956, punctul 62 și jurisprudența citată].

78 Aceste garanții de independență și de imparțialitate postulează existența unor norme referitoare printre altele la compunerea autorității în discuție care să permită înlăturarea din percepția justițiabililor a oricărei îndoieli legitime referitoare la impenetrabilitatea autorității respective față de elemente exterioare și la neutralitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă [Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 52, precum și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 70].

79 În al doilea rând, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE impune de asemenea existența unei instanțe judecătorești „constituit[e] în prealabil prin lege”, având în vedere legăturile indisociabile care există între accesul la o astfel de instanță judecătorească și garanțiile de independență și de imparțialitate a judecătorilor [a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 55 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 14 noiembrie 2024, S. (Modificarea completului de judecată), C-197/23, EU:C:2024:956, punctul 63 și jurisprudența citată].

80 Or, noțiunea de „instanță judecătorească constituită în prealabil prin lege”, care figurează de asemenea la articolul 47 al doilea paragraf din cartă și reflectă în special principiul statului de drept, privește nu doar temeiul juridic al existenței înseși a instanței judecătorești, ci și compunerea completului de judecată în fiecare cauză, precum și orice altă dispoziție de drept intern a cărei nerespectare face nelegală participarea unuia sau mai multor judecători la examinarea cauzei. Această noțiune înglobează astfel normele de atribuire și de reatribuire a cauzelor [a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctele 73 și 74, precum și jurisprudența citată].

81 În consecință, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE impune în acest sens și ca normele care reglementează compunerea completelor de judecată să fie de natură să excludă orice ingerință nejustificată, în procesul decizional aferent unei anumite cauze, a unor persoane din afara completului de judecată învestit cu această cauză și în fața cărora părțile nu au putut să își susțină argumentele [a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2024, Hann-Invest ș.a., C-554/21, C-622/21 și C-727/21, EU:C:2024:594, punctul 59, precum și Hotărârea din 6 martie 2025, D. K. (Înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze), C-647/21 și C-648/21, EU:C:2025:143, punctul 75].

82 În speță, instanța de trimitere ridică problema compatibilității cu cerințele amintite la punctele 73-81 din prezenta hotărâre a unor măsuri prin care prim-președinta Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a desemnat judecători, proveniți din Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale, pentru a face parte, pentru o perioadă determinată de trei luni, din Camera civilă, continuând în același timp să facă parte în această perioadă din camera lor de origine.

83 În această privință, trebuie arătat, într-o primă etapă, că este legitim ca statele membre să prevadă în dreptul lor național condițiile în care președintele unei instanțe este abilitat să ia măsuri prin care să impună temporar judecătorilor acestei instanțe o repartizare dublă în camera lor de origine și în altă cameră a instanței menționate. Astfel, asemenea măsuri pot fi indispensabile pentru organizarea internă a lucrărilor unei instanțe, având în vedere imperativele legate de necesitatea de a asigura o bună administrare a justiției și de respectarea principiului termenului rezonabil.

84 În ceea ce privește, într-o a doua etapă, condițiile în care pot fi luate astfel de măsuri, în primul rând, instanța de trimitere ridică problema consecințelor faptului că prim-președinta Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), care a desemnat judecătorii în discuție pentru a face parte temporar din Camera civilă, precum și, de altfel, a faptului că președinta acestei camere, care a atribuit cauzele aferente litigiilor principale acestui complet, au fost numite în funcția de judecător la această instanță în condiții incompatibile cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

85 În această privință, este adevărat că, după cum arată instanța de trimitere, Curtea a statuat, la punctele 155 și 160 din Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798), că o instanță națională trebuie, în conformitate cu principiul supremației dreptului Uniunii, să considere neavenită o ordonanță dată de un organ care nu constituie o instanță independentă și imparțială constituită în prealabil prin lege, în sensul dreptului Uniunii.

86 Nu rezultă însă de aici că orice măsură de organizare internă a lucrărilor unei instanțe, precum o măsură care constă în desemnarea unor judecători care să facă parte temporar din altă cameră decât cea în care sunt repartizați sau în a le atribui cauze, trebuie considerată neavenită atunci când a fost luată de președintele acestei instanțe sau de un președinte al unui complet de judecată, care nu constituie o instanță independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul dreptului Uniunii. Astfel, cauza care a dat naștere jurisprudenței citate la punctul anterior privea, spre deosebire de prezentele cauze, existența unor hotărâri judecătorești prin care se finaliza judecata.

87 Rezultă că împrejurarea că președinta Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), care a desemnat judecătorii în cauză pentru a face parte din această cameră și, respectiv, președinta Camerei civile, care a atribuit cauze aferente litigiilor principale completelor de judecată, au fost, potrivit constatărilor instanței de trimitere, numite în condiții incompatibile cu cerințele articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE nu este, în sine, suficientă pentru a justifica necesitatea de a se considera că nici completele de judecată astfel constituite și sesizate cu aceste cauze nu constituie o instanță independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul dreptului Uniunii.

88 În al doilea rând, pentru a asigura compatibilitatea cu principiile independenței și imparțialității, precum și cu cerința unei instanțe judecătorești constituite în prealabil prin lege a măsurilor care impun temporar judecătorilor unei instanțe o repartizare dublă în camera lor de origine și în altă cameră a acestei instanțe, trebuie să se asigure că aceste măsuri nu constituie un mijloc de a exercita un control asupra conținutului deciziilor judiciare.

89 Aceasta ar putea fi situația dacă astfel de măsuri ar putea nu numai să afecteze în mod durabil întinderea atribuțiilor judecătorilor în cauză și examinarea dosarelor care le-au fost încredințate, ci și să aibă consecințe notabile asupra vieții și a carierei lor, în măsura în care, de exemplu, ar implica o retrogradare a judecătorilor respectivi sau o degradare a situației lor profesionale. De asemenea, astfel de măsuri ar putea fi de natură să suscite îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea acestor judecători, dacă ar ține de o putere pur discreționară a președintelui instanței naționale și dacă ar viza anumiți judecători ca urmare a pozițiilor pe care aceștia le-ar fi adoptat în trecut, în special împotriva reformelor recente ale justiției poloneze, sau dacă ar fi fost adoptate ca reacție la hotărârile judecătorești pronunțate de acești judecători [a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctele 115 și 119].

90 În schimb, situația este diferită în ceea ce privește măsurile care constau în desemnarea unor judecători pentru a face parte dintr-o cameră și care sunt întemeiate pe motive legitime ce țin în special de buna administrare a justiției, care sunt adoptate în temeiul normelor naționale ce reglementează instanța în cauză, care sunt temporare și strict delimitate în timp, fără a aduce atingere eventualei reînnoiri a acestora, care nu repun în discuție repartizarea judecătorilor în cauză la camera lor de origine și care nu determină nicio înlăturare a acestor judecători de la examinarea cauzelor cu care sunt învestiți și nicio retrogradare a judecătorilor respectivi. O asemenea concluzie se impune cu atât mai mult în cazul în care asemenea măsuri, pur organizatorice, privesc un număr mare de judecători ai instanței naționale în cauză și nu au nici ca obiect, nici ca efect vizarea anumitor judecători ca urmare a pozițiilor pe care aceștia le-ar fi adoptat în trecut. Împrejurarea că astfel de măsuri pot determina temporar o creștere, chiar și semnificativă, a volumului de muncă al judecătorilor în cauză și că îi obligă pe aceștia din urmă să abordeze materii străine de domeniul lor de specializare este lipsită de relevanță în această privință.

91 În speță, din elementele dosarului de care dispune Curtea reiese că măsurile în discuție în litigiul principal corespund celor menționate la punctul anterior.

92 Astfel, în primul rând, măsurile prin care prim-președinta Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a desemnat judecători, proveniți din Camera pentru litigii de muncă și asigurări sociale, pentru a face parte din Camera civilă pentru o perioadă determinată de trei luni au fost adoptate în temeiul articolului 35 alineatul (3) din Legea privind Curtea Supremă. Această dispoziție, care există de mult timp, stabilește în mod expres la o perioadă maximă de șase luni pe an durata de aplicare a unor astfel de măsuri adoptate fără acordul judecătorilor în cauză. A doua teză a dispoziției menționate pare, pe de altă parte, să nu interzică menținerea acestor judecători în camerele lor de origine.

93 Instanța de trimitere precizează însă că articolul 35 alineatul (3) din Legea privind Curtea Supremă nu ar permite ca o asemenea desemnare să intervină fără acordul judecătorului în cauză și că aceasta nu ar prevedea nici menținerea judecătorului în discuție în camera sa de origine în această perioadă. În această privință, trebuie amintit că nu revine Curții sarcina de a repune în

discuție interpretarea dreptului național efectuată de instanța de trimitere. În aceste condiții, chiar presupunând că aceeași dispoziție nu autorizează desemnările respective, împrejurarea menționată, în sine, nu ar fi suficientă pentru a repune în discuție compatibilitatea completelor de judecată care constituie instanța de trimitere cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă.

94 În al doilea rând, din elementele dosarului de care dispune Curtea reiese că, deși nemotivate, aceste măsuri par să fi fost luate pentru a face față unei creșteri a contenciosului în fața Camerei civile și pentru a remedia o întârziere semnificativă a acestei camere. Prin urmare, ele urmăresc un scop legitim, independent de împrejurările care au cauzat această întârziere semnificativă.

95 În al treilea rând, măsurile în discuție în litigiul principal sunt temporare, judecătorii în discuție fiind desemnați să facă parte din Camera civilă pentru o perioadă de trei luni, în condițiile în care articolul 35 alineatul 3 din Legea privind Curtea Supremă prevede o durată maximă de șase luni pe an. În acest context, eventualitatea unei prelungiri sau a unei reînnoiri a acestor desemnări, care să facă repartizarea la camera civilă cvasipermanentă, ține, având în vedere elementele de care dispune Curtea, de un eveniment ipotetic.

96 În al patrulea rând, potrivit elementelor de care dispune Curtea, aceste măsuri nu par să fi determinat nicio retrogradare a judecătorilor în discuție sau degradarea situației lor profesionale, având în vedere că acești judecători continuă să judece recursuri care țin de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). Ele nu au implicat înlăturarea acestor judecători de la examinarea cauzelor cu care erau învestiți anterior, cu precizarea că judecătorii menționați continuă să facă parte din camera lor de origine în toată perioada vizată de măsurile amintite. Astfel cum s-a constatat la punctul 90 din prezenta hotărâre, împrejurarea că acestea din urmă determină o creștere temporară a volumului de muncă al judecătorilor în discuție sau îi obligă să trateze materii străine de domeniul lor de specializare nu este relevantă în acest context.

97 În al cincilea rând, măsurile în discuție în litigiul principal au vizat, în total, aproximativ 20 de judecători. Având în vedere elementele de care dispune Curtea, aceste măsuri nu par să fi vizat anumiți judecători, de exemplu, în măsura în care ar fi criticat reformele justiției poloneze.

98 În aceste condiții, faptul că măsurile în discuție în litigiul principal au fost adoptate fără acordul judecătorilor respectivi și că acești judecători nu beneficiază de nicio cale de atac nu poate constitui o încălcare a principiilor independenței și imparțialității, precum și a cerinței unei instanțe judecătorești constituite în prealabil prin lege. Astfel, în lipsa oricărui indiciu că aceste măsuri pot avea efecte similare unei sancțiuni disciplinare, asemenea împrejurări nu sunt de natură să suscite îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea judecătorilor respectivi.

99 În plus și în orice caz, este necesar să se adauge că legalitatea compunerii completelor de judecată care constituie instanța de trimitere în raport cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă trebuie, conform jurisprudenței Curții, să poată face obiectul unui control jurisdicțional [a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 noiembrie 2024, S. (Modificarea completului de judecată), C-197/23, EU:C:2024:956, punctul 67]. Or, în speță, cauzele principale ilustrează tocmai faptul că dreptul național oferă instanței de trimitere posibilitatea de a controla legalitatea propriei compuneri.

100 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la cele două întrebări adresate în cauzele C-422/23 și C-493/23, precum și la prima și la a doua întrebare adresate în cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23 că articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din cartă trebuie interpretat în sensul că nu se opune unor măsuri luate de președintele unei instanțe naționale care constau în desemnarea unor judecători repartizați într-o cameră a acestei instanțe pentru a face parte temporar dintr-o altă cameră a instanței menționate, continuând să facă parte din camera lor de origine, deși acești judecători nu și-au exprimat acordul pentru această desemnare, nu dispun de nicio cale de atac jurisdicțională pentru a o contesta, desemnarea respectivă implică o creștere a volumului de muncă al judecătorilor în discuție și impune ca aceștia să se implice în materii din afara domeniului lor de specializare, iar acest președinte a fost numit la aceeași instanță în condiții incompatibile cu cerințele care decurg din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, cu condiția ca astfel de măsuri să se întemeieze pe motive legitime care țin în special de o bună administrare a justiției, să fie adoptate în temeiul normelor naționale care reglementează instanța în cauză, să fie temporare și strict delimitate în timp, să nu repună în discuție repartizarea judecătorilor în cauză în camera lor de origine și să nu determine nicio retrogradare și nicio înlăturare a acestor judecători de la examinarea cauzelor cu care sunt învestiți.

Cu privire la a treia întrebare din cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23

101 A treia întrebare adresată în cauzele C-455/23, C-459/23 și C-486/23 este adresată în ipoteza în care ar rezulta în esență din răspunsul la prima și la a doua întrebare adresate în aceste cauze că o instanță compusă în condiții precum cele ale instanței de trimitere nu constituie o instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE. Având în vedere răspunsul dat la aceste din urmă întrebări, nu mai este necesar să se statueze cu privire la a treia întrebare adresată în aceste cauze.

Cu privire la a patra întrebare adresată în cauza C-459/23

102 Prin intermediul celei de a patra întrebări adresate în cauza C-459/23, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17 coroborat cu articolul 20 alineatul (1) din această directivă trebuie interpretat în sensul că achiziționarea de către o întreprindere publică de comercializare a energiei electrice a unor certificate verzi, în sensul articolului 2 al doilea paragraf literele (k) și (l) din Directiva 2009/28, constituie o activitate desfășurată în scopul alimentării cu energie electrică a rețelelor fixe destinate furnizării unui serviciu public în domeniul producerii, transportului sau distribuției energiei electrice.

103 Cu titlu introductiv, trebuie mai întâi amintit că directiva aplicabilă este în principiu cea în vigoare la momentul la care autoritatea contractantă alege tipul de procedură pe care o va urma și soluționează definitiv problema dacă există sau nu există obligația de a recurge la o invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare pentru atribuirea unui contract de achiziții publice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 octombrie 2000, Comisia/Franța, C-337/98, EU:C:2000:543, punctul 37, Hotărârea din 10 iulie 2014, Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, punctul 31, precum și Hotărârea din 14 septembrie 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, EU:C:2017:685, punctul 21). În speță, întrucât contractul în discuție în litigiul principal a fost încheiat în cursul anului 2011, în consecință, Directiva 2004/17 este cea care este aplicabilă *ratione temporis*.

104 În continuare, trebuie subliniat că, în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) litera (a) din directiva amintită, aceasta se aplică entităților contractante care sunt printre altele întreprinderi publice care desfășoară una din activitățile menționate la articolele 3-7 din directiva respectivă. În această privință, articolul 2 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/17 instituie o prezumție potrivit căreia este o „întreprindere publică”, în sensul acestei din urmă dispoziții, o întreprindere ale cărei autorități contractante dețin, direct sau indirect, majoritatea capitalului său.

105 În speță, din constatările efectuate de instanța de trimitere reiese că societatea E. constituie o asemenea întreprindere publică, întrucât peste 50 % din capitalul său este deținut de statul polonez.

106 Rămâne, așadar, să se stabilească, astfel cum se solicită prin cea de a patra întrebare adresată în cauza C-459/23, dacă se poate considera că această întreprindere desfășoară una din activitățile menționate la articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2004/17.

107 În acest sens, în primul rând, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17, această directivă se aplică, în ceea ce privește energia electrică, alimentării cu energie electrică a rețelelor fixe destinate furnizării unui serviciu public în domeniul producerii, transportului sau distribuției energiei electrice.

108 Nici această dispoziție, nici vreo altă dispoziție din Directiva 2004/17 nu definesc ceea ce trebuie să se înțeleagă prin noțiunea de „alimentare cu energie electrică” a acestor rețele, care figurează în dispoziția menționată.

109 Prin urmare, conform unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 17 noiembrie 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punctul 12, precum și Hotărârea din 13 februarie 2025, Latvijas Sabiedriskais Autobuss, C-684/23, EU:C:2025:90, punctul 48).

110 În primul rând, în sensul său obișnuit, noțiunea de „alimentare” înseamnă acțiunea de a alimenta, de a aproviziona, de a furniza și de a realimenta. Alimentarea rețelelor cu energie electrică face trimitere, așadar, la furnizarea de energie electrică acestora din urmă. În acest scop, noțiunea de „alimentare cu energie electrică” poate include nu numai producerea de energie electrică, ci și vânzarea angro sau cu amănuntul a energiei electrice.

111 În al doilea rând, din considerentele (2) și (3) ale Directivei 2004/17 rezultă că această directivă prevede norme privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții „în sectoare[le]” vizate de directiva menționată, printre care sectorul energiei, și „de către entitățile care operează în aceste sectoare”. Prin aceste considerente, legiuitorul Uniunii și-a exprimat astfel în mod clar voința de a acoperi, în ceea ce privește sectorul energiei electrice, nu numai activitățile de producere sau de furnizare a energiei electrice, ci și pe cele de comercializare a energiei electrice.

112 În al treilea rând, această interpretare este conformă și cu obiectivele normelor Uniunii în materia achizițiilor publice, și anume deschiderea spre o concurență cât mai extinsă posibil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 decembrie 2009, CoNISMa, C-305/08, EU:C:2009:807, punctul 37 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 26 septembrie 2024, Luxone și Sofein, C-403/23 și C-404/23, EU:C:2024:805, punctul 50, precum și jurisprudența citată).

113 În al patrulea rând, interpretarea menționată este confirmată și de Directiva 2014/25, care a abrogat Directiva 2004/17 și prin care legiuitorul Uniunii a adus printre altele o precizare, în conformitate cu dreptul existent, noțiunii de „alimentare cu energie electrică”. Astfel, din articolul 7 primul paragraf din Directiva 2014/25, interpretat în lumina considerentului (23) al acesteia, reiese că, în sensul acestei din urmă directive, noțiunea de „furnizare [a se citi «alimentare»]” include producerea, vânzarea angro și vânzarea cu amănuntul. Prin inserarea acestei definiții în Directiva 2014/25, precizând totodată, în acest considerent (23), că ea este furnizată „[f]ără a extinde în niciun fel domeniul de aplicare al [acestei] directive”, legiuitorul Uniunii a confirmat că Directiva 2004/17 includea deja în noțiunea de „alimentare cu energie electrică”, pe lângă producerea acesteia, vânzarea sa angro sau cu amănuntul.

114 Prin urmare, o activitate de comercializare a energiei electrice precum cea desfășurată de societatea E. intră sub incidența unei activități menționate la articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17. Prin urmare, societatea E. trebuie considerată o entitate contractantă, în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (a) din această directivă.

115 În aceste condiții, în al doilea rând, trebuie să se mai observe că articolul 20 alineatul (1) din Directiva 2004/17 prevede că această directivă nu se aplică contractelor pe care entitățile contractante le atribuie în alte scopuri decât desfășurarea activităților lor în sectoarele menționate la articolele 3-7 din această directivă.

116 Intră astfel în domeniul de aplicare al Directivei 2004/17 numai contractele de achiziții pe care o entitate contractantă, în sensul acestei directive, le atribuie în raport cu exercitarea unor activități în unul dintre aceste sectoare și pentru exercitarea acestora în sectoarele enumerate la articolele 3-7 din directiva menționată (Hotărârea din 10 aprilie 2008, Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, punctul 33).

117 În speță, din elementele dosarului de care dispune Curtea reiese că societatea E. este obligată să cumpere certificate verzi, în sensul articolului 2 al doilea paragraf literele (k) și (l) din Directiva 2009/28, pentru a se conforma obligației legale care îi revine de promovare a surselor de energie regenerabile. Rezultă că achiziționarea acestor certificate este strâns legată de exercitarea de către această societate a activității de comercializare a energiei electrice, care constituie o activitate vizată la articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17.

118 Or, în prezența unei asemenea legături strânse, este necesar să se considere că achiziționarea certificatelor verzi se efectuează în scopul desfășurării acestei activități, astfel încât nu poate fi considerată ca fiind efectuată „în alte scopuri” decât desfășurarea activității menționate, în sensul articolului 20 alineatul (1) din Directiva 2004/17.

119 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare adresată în cauza C-459/23 că articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17 coroborat cu articolul 20 alineatul (1) din această directivă trebuie interpretat în sensul că achiziționarea de către o întreprindere publică de comercializare a energiei electrice a unor certificate verzi, în sensul articolului 2 al doilea paragraf literele (k) și (l) din Directiva 2009/28, constituie o activitate desfășurată în scopul alimentării cu energie electrică a rețelelor fixe destinate furnizării unui serviciu public în domeniul producerii, transportului sau distribuției energiei electrice.

Cu privire la a cincea întrebare adresată în cauza C-459/23

Cu privire la admisibilitate

120 Societatea E. consideră că a cincea întrebare din cauza C-459/23 nu este relevantă pentru soluționarea litigiului principal. Astfel, mai întâi, în fața instanței de trimitere, aceasta ar fi arătat că contractul în discuție în litigiul principal este lovit de nulitate absolută, întrucât are ca obiect să impună părților să încheie contracte cu încălcarea normelor care reglementează contractele de achiziții publice. În schimb, aceasta nu ar fi susținut că, în sine, acest contract ar fi trebuit să fie încheiat potrivit procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice. În continuare, contractul menționat nu ar fi un acord-cadru, în sensul articolului 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17, întrucât ar obliga în mod absolut entitatea contractantă să atribuie contractul de achiziții operatorului economic cocontractant. În sfârșit, din articolul 14 alineatele (2) și (3) din această directivă ar rezulta că încheierea unui acord-cadru potrivit procedurii prevăzute pentru contractele de achiziții publice nu este obligatorie.

121 Or, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 267 TFUE instituie o procedură de cooperare directă între Curte și instanțele statelor membre. În cadrul acestei proceduri, întemeiată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, orice apreciere a situației de fapt din cauză este de competența instanței naționale, căreia îi revine sarcina să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții, în timp ce Curtea este abilitată să se pronunțe numai asupra interpretării sau a validității unui text al Uniunii pornind de la faptele care îi sunt indicate de instanța națională [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 martie 1978, Oehlschläger, 104/77, EU:C:1978:69, punctul 4, precum și Hotărârea din 4 octombrie 2024, Schrems (Comunicare de date către publicul larg), C-446/21, EU:C:2024:834, punctul 42 și jurisprudența citată].

122 Or, pe de o parte, prin argumentele sale care urmăresc să pună în discuție admisibilitatea celei de a cincea întrebări adresate în cauza C-459/23, societatea E. urmărește, în definitiv, să repună în discuție prezentarea de către instanța de trimitere a argumentelor aduse în fața sa și aprecierea acesteia cu privire la natura contractului în discuție în litigiul principal. Conform jurisprudenței citate la punctul anterior, asemenea argumente nu pot conduce la stabilirea inadmisibilității unei întrebări preliminare.

123 Pe de altă parte, abordând definiția noțiunii de „acord-cadru” și susținând că un acord-cadru nu trebuie în mod necesar să fie încheiat cu respectarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice, societatea E. abordează răspunsul pe fond, iar nu admisibilitatea acestei întrebări.

124 Prin urmare, a cincea întrebare adresată în cauza C-459/23 este admisibilă.

Cu privire la fond

125 Prin intermediul celei de a cincea întrebări adresate în cauza C-459/23, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17 coroborat cu articolul 14 și cu articolul 17 alineatul (2) din această directivă trebuie interpretat în sensul că un contract care obligă părțile să încheie contracte de executare în anumite condiții privind prețul și cantitatea intră în sfera noțiunii de „acord-cadru”, în sensul articolului 1 alineatul (4) din directiva menționată, și trebuie încheiat în temeiul normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice.

126 În primul rând, este necesar să se amintească faptul că, potrivit articolului 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17, un acord-cadru reprezintă un acord încheiat între una sau mai multe entități contractante și unul sau mai mulți operatori economici în scopul de a stabili termenii care reglementează contractele ce urmează a fi atribuite în cursul unei anumite perioade, în special în ceea ce privește prețurile și, după caz, cantitățile avute în vedere.

127 Pe de o parte, din însăși formularea acestei dispoziții rezultă că acordul-cadru trebuie să precizeze perioada în care este aplicabil și reglementează termenii contractelor ce urmează a fi atribuite.

128 Pe de altă parte, ținând seama de jurisprudența Curții, noțiunea de „acord-cadru”, care figurează la articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17, trebuie interpretată în special în lumina articolului 17 alineatele (2) și (3) din această directivă, a principiilor fundamentale ale dreptului Uniunii, precum egalitatea de tratament și transparența, aplicabile la încheierea unui acord-cadru, astfel cum rezultă din articolul 14 alineatul (1) din directiva menționată, și a interdicției prevăzute la articolul 14 alineatul (4) din aceeași directivă de utilizare în mod abuziv a acordurilor-cadru în scopul de a împiedica, limita sau denatura concurența. Dintr-o lectură de ansamblu a acestor dispoziții și principii rezultă că acordul-cadru trebuie, de la început, să stabilească volumul maxim de bunuri care vor putea face obiectul contractelor de achiziții ulterioare, precizând cantitatea și/sau valoarea maximă a acestora (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 decembrie 2018, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust și Coopservice, C-216/17, EU:C:2018:1034, punctele 60, 62-67 și 69, precum și Hotărârea din 17 iunie 2021, Simonsen & Weel, C-23/20, EU:C:2021:490, punctele 54-58, 61-65, 67, 68 și 74).

129 Va reveni instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă aceste condiții sunt întrunite în ceea ce privește contractul în discuție în litigiul principal. În această privință, în primul rând, îi va reveni sarcina de a se asigura că acest contract definea într-adevăr perioada în care contractele de cumpărare a certificatelor verzi puteau fi încheiate în executarea contractului menționat. În al doilea rând, trebuie precizat că simpla indicare a unei formule de preț aplicabile în vederea calculării prețului de vânzare a certificatelor verzi și obligația entității contractante de a cumpăra totalitatea certificatelor verzi obținute, fără precizarea unei cantități specifice, nu sunt suficiente pentru a considera că respectivul contract stabilește volumul maxim de bunuri care vor putea face obiectul contractelor de achiziții ulterioare.

130 În al doilea rând și fără a aduce atingere celor de mai sus, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 16 litera (a) din Directiva 2004/17, aceasta se aplică, sub rezerva excluderilor prevăzute de dispoziția menționată, contractelor de achiziții de bunuri și de servicii care au o valoare estimată, fără TVA, cel puțin egală cu 387 000 de euro.

131 În ceea ce privește metodele de calcul al valorii estimate a contractelor de achiziții și a acordurilor-cadru, din articolul 17 alineatul (1) primul paragraf prima teză din Directiva 2004/17 reiese că calculul valorii estimate a unui contract se bazează pe valoarea totală de plată, fără TVA, estimată de entitatea contractantă. În conformitate cu articolul 17 alineatul (2) din această directivă, entitățile contractante nu se pot sustrage de la aplicarea directivei menționate împărțind proiectele de lucrări sau de achiziții propuse pentru anumite cantități de bunuri și servicii sau prin utilizarea de metode speciale pentru calculul valorii estimate a contractelor. Potrivit articolului 17 alineatul (3) din aceeași directivă, în ceea ce privește acordurile-cadru, valoarea estimată care se ia în considerare este valoarea maximă estimată, fără TVA, a tuturor contractelor avute în vedere pentru durata totală a acordului. În sfârșit, în temeiul articolului 17 alineatul (7) din Directiva 2004/17, în cazul contractelor de bunuri sau servicii care au un caracter regulat sau sunt destinate a fi reînnoite după o anumită perioadă, calculul valorii

estimate a contractului are ca bază fie valoarea totală reală a contractelor succesive de același tip atribuite în ultimele douăsprezece luni sau în timpul ultimului exercițiu financiar, fie valoarea totală estimată a contractelor succesive atribuite în timpul celor douăsprezece luni după prima livrare sau în timpul exercițiului financiar, în cazul în care acesta este mai lung de douăsprezece luni.

132 Din aceste dispoziții reiese că, atât în ipoteza unui acord-cadru, prevăzută la articolul 17 alineatul (3) din Directiva 2004/17, cât și în ipoteza unui contract de achiziții de bunuri sau de servicii care are un caracter regulat sau este destinat a fi reînnoit după o anumită perioadă, prevăzută la articolul 17 alineatul (7) din această directivă, „valoarea estimată” a acordului-cadru sau a contractului de achiziții este cea care este luată în considerare. Această valoare este, în prima situație, valoarea estimată totală a acordului-cadru, iar în a doua situație, valoarea estimată, potrivit modalităților alternative prevăzute de această din urmă dispoziție, pentru o perioadă de douăsprezece luni.

133 În speță, instanța de trimitere precizează că valoarea fiecăruia dintre contractele de executare încheiate lunar pe baza contractului în discuție în litigiul principal rămâne sub pragul de 387 000 de euro prevăzut la articolul 16 litera (a) din Directiva 2004/17. În schimb, valoarea anuală a contractelor de executare, luate împreună, ar depăși acest prag.

134 Or, din cele ce precedă rezultă că, într-o asemenea situație, entitatea contractantă nu se poate baza pe valoarea unitară a fiecăruia dintre contractele de executare a contractului în cauză pentru a încheia aceste contracte fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare. Un asemenea mod de a proceda ar fi astfel contrar interdicției prevăzute la articolul 17 alineatul (2) din Directiva 2004/17 de sustragere de la aplicarea acestei directive prin împărțirea proiectelor.

135 Pentru a respecta această interdicție, precum și pe cea, prevăzută la articolul 14 alineatul (4) din Directiva 2004/17, de utilizare în mod abuziv a acordurilor-cadru în scopul de a împiedica, a limita sau a denatura concurența, entitatea contractantă dispune, într-o asemenea situație, de o opțiune între două posibilități.

136 Prima posibilitate constă în atribuirea contractelor de achiziții succesive cu respectarea, pentru fiecare dintre contractele de achiziții respective, a procedurilor prevăzute de această directivă.

137 A doua posibilitate constă în atribuirea, în conformitate cu Directiva 2004/17, a unui acord-cadru, în sensul și cu respectarea condițiilor prevăzute la articolul 1 alineatul (4) din această directivă și amintite la punctele 126-128 din prezenta hotărâre. În conformitate cu articolul 40 alineatul (3) litera (i) din Directiva 2004/17 coroborat cu articolul 14 alineatul (2) din această directivă, acest fapt permite în continuare entității contractante să recurgă la o procedură fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare pentru contractele de achiziții ulterioare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 aprilie 2009, Comisia/Belgia, C-287/07, EU:C:2009:245, punctul 104).

138 Din cele ce precedă rezultă că, într-o situație precum cea din litigiul principal, entitatea contractantă trebuia să respecte normele care reglementează atribuirea contractelor de achiziții publice fie la momentul încheierii fiecăruia dintre contractele de executare succesive, fie la momentul încheierii contractului respectiv ca acord-cadru cu respectarea condițiilor enunțate la punctele 126-128 din prezenta hotărâre.

139 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a cincea întrebare adresată în cauza C-459/23 că articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17 coroborat cu articolul 14 și cu articolul 17 alineatul (2) din această directivă trebuie interpretat în sensul că:

– pentru a intra sub incidența noțiunii de „acord-cadru”, în sensul articolului 1 alineatul (4) din directiva menționată, un contract care obligă părțile să încheie contracte de executare în anumite condiții privind prețul și cantitatea trebuie să indice perioada în care este aplicabil și să determine volumul maxim de bunuri care vor putea face obiectul contractelor de achiziții ulterioare, specificând cantitatea și/sau valoarea maximă a acestora, cu precizarea că simpla indicare a unei formule de preț aplicabile în vederea calculării valorii contractelor ce urmează să fie încheiate și a unei obligații, necuantificate, de a încheia contracte de executare nu este suficientă în acest sens;

– în cazul în care valoarea estimată a contractelor care trebuie încheiate într-o anumită perioadă în temeiul unui acord-cadru sau în cadrul unor contracte care au un caracter regulat sau sunt destinate a fi reînnoite, astfel cum este calculată pe baza alineatelor (3) și, respectiv, (5) ale articolului 17 din Directiva 2004/17, depășește pragul stabilit la articolul 16 litera (a) din această directivă, entitatea contractantă trebuie fie să atribuie fiecare dintre contractele succesive cu respectarea procedurilor prevăzute de directiva menționată, fie să atribuie, în conformitate cu aceasta, un acord-cadru, în sensul și cu respectarea condițiilor enunțate la articolul 1 alineatul (4) din aceeași directivă.

Cu privire la a șasea întrebare adresată în cauza C-459/23

Cu privire la admisibilitate

140 Societatea E. consideră că a șasea întrebare adresată în cauza C-459/23 este inadmisibilă pentru motivul că este lipsită de pertinență pentru litigiul principal. Astfel, contrar premisei pe care s-ar întemeia această întrebare, contractul în discuție în litigiul principal nu ar fi un contract de achiziții, ci un contract care impune atribuirea unui contract de achiziții. Prin urmare, acesta nu ar putea fi încheiat cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice.

141 În lumina jurisprudenței citate la punctul 121 din prezenta hotărâre și pentru motivul expus la punctul 122 din aceasta, obiecția menționată trebuie înlăturată. A șasea întrebare adresată în cauza C-459/23 este, prin urmare, admisibilă.

Cu privire la fond

142 Prin intermediul celei de a șasea întrebări adresate în cauza C-459/23, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13 trebuie interpretat în sensul că încheierea unui contract cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice intră sub incidența sancțiunii prevăzute de această dispoziție.

143 Articolul 2d alineatul (1) din Directiva 92/13 prevede că lipsa publicării prealabile a unui anunț de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, fără ca acest lucru să fie permis în conformitate cu dispozițiile Directivei 2004/17, lipsește de efecte contractul de achiziții în cauză.

144 Acest articol 2d a fost introdus în versiunea inițială a Directivei 92/13 prin Directiva 2007/66. Legiuitorul Uniunii a explicitat modificările aduse indicând, în considerentul (13) al Directivei 2007/66, că, pentru a combate atribuirea directă ilegală a contractelor, considerată de Curte, în Hotărârea din 11 ianuarie 2005, Stadt Halle și RPL Lochau (C-26/03, EU:C:2005:5, punctele 36 și 37), drept cea mai gravă încălcare a dreptului Uniunii în domeniul achizițiilor publice din partea unei autorități sau a unei entități contractante, ar trebui să se prevadă sancțiuni eficace, proporționate și descurajante. În considerentul (14) al acestei directive, acesta a precizat că absența efectelor este cea mai eficientă cale de restabilire a concurenței și de creare a unor noi oportunități de afaceri pentru operatorii economici care au fost privați în mod ilegal de posibilitatea de a lua parte la competiție și că atribuirile directe în sensul acestei directive ar trebui să includă orice atribuiri de contracte fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, ceea ce corespunde unei proceduri fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare în înțelesul Directivei 2004/17 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 iunie 2021, Simonsen & Weel, C-23/20, EU:C:2021:490, punctul 85).

145 Reiese, așadar, din articolul 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13, interpretat în lumina considerentelor (13) și (14) ale Directivei 2007/66, că, la momentul adoptării Directivei 2007/66, legiuitorul Uniunii a intenționat să introducă în dreptul aplicabil o sancțiune severă, a cărei aplicare ar trebui însă limitată la ipotezele cele mai grave de încălcări ale dreptului Uniunii în domeniul achizițiilor publice, și anume cele în care un contract de achiziții este atribuit în mod direct fără să fi făcut obiectul niciunei publicări prealabile a unui anunț de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 iunie 2021, Simonsen & Weel, C-23/20, EU:C:2021:490, punctul 86).

146 Rezultă că articolul 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13 se aplică oricărei situații în care entitatea contractantă a atribuit în mod nejustificat un contract de achiziții fără publicarea prealabilă a unui anunț în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

147 Desigur, conform articolului 2d alineatul (2) primul paragraf din Directiva 92/13, efectele declarării absenței efectelor unui contract sunt prevăzute în dreptul intern. Nu este mai puțin adevărat că această dispoziție nu are în vedere nicidecum menținerea sau continuitatea contractului de achiziții atribuit fără o publicitate prealabilă adecvată.

148 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a șasea întrebare adresată în cauza C-459/23 că articolul 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13 trebuie interpretat în sensul că încheierea unui contract cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice intră sub incidența sancțiunii prevăzute de această dispoziție.

Cu privire la a șaptea întrebare adresată în cauza C-459/23

Cu privire la admisibilitate

149 Societatea E. susține că a șaptea întrebare adresată în cauza C-459/23 este lipsită de pertinență pentru litigiul principal. Pe de o parte, această societate reiterează motivul deja expus la punctul 140 din prezenta hotărâre. Pe de altă parte, abuzul de drept nu ar putea fi constituit decât atunci când o parte solicită constatarea nulității relative a contractului în cauză. Or, în fața instanței de trimitere, societatea E. ar solicita constatarea nulității absolute a contractului în discuție în litigiul principal, și anume declararea inexistenței sale.

150 Această argumentație trebuie înlăturată conform jurisprudenței amintite la punctul 121 din prezenta hotărâre și pentru motivele expuse la punctele 122 și 123 din aceasta. Prin urmare, a șaptea întrebare adresată în cauza C-459/23 este admisibilă.

Cu privire la fond

151 Prin intermediul celei de a șaptea întrebări adresate în cauza C-459/23, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă principiul interzicerii abuzului de drept trebuie interpretat în sensul că se opune ca o entitate contractantă să poată solicita anularea unui contract pe care l-a încheiat cu un furnizor pentru motivul că acest contract ar fi fost încheiat cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice, în condițiile în care adevăratul motiv al acestei cereri este o diminuare a rentabilității executării contractului menționat.

152 Conform jurisprudenței Curții, justițiabilii nu se pot prevala în mod fraudulos sau abuziv de normele dreptului Uniunii, principiul interzicerii fraudei și a abuzului de drept constituind un principiu general al dreptului Uniunii a cărui respectare se impune justițiabililor. Astfel, aplicarea reglementării Uniunii nu poate fi extinsă astfel încât să acopere operațiunile care sunt realizate în scopul de a beneficia în mod fraudulos sau abuziv de avantajele prevăzute de dreptul Uniunii (Hotărârea din 6 februarie 2018, Altun ș.a., C-359/16, EU:C:2018:63, punctele 48 și 49, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 11 iulie 2018, Comisia/Belgia, C-356/15, EU:C:2018:555, punctul 99).

153 Constatarea existenței unei practici abuzive impune întrunirea unui element obiectiv și a unui element subiectiv (Hotărârea din 13 martie 2014, SICES ș.a., C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 31, precum și Hotărârea din 28 iulie 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, punctul 38).

154 Pe de o parte, în ceea ce privește elementul obiectiv, această constatare impune să rezulte dintr-un ansamblu de circumstanțe obiective că, în pofida unei respectări formale a condițiilor prevăzute de reglementarea Uniunii, obiectivul urmărit de această reglementare nu a fost atins (Hotărârea din 14 decembrie 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punctul 52, și Hotărârea din 28 iulie 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, punctul 39).

155 Pe de altă parte, o asemenea constatare impune existența unui element subiectiv, și anume trebuie să rezulte dintr-un ansamblu de elemente obiective că scopul esențial al operațiunilor în cauză este obținerea unui avantaj necuvenit. Astfel, interzicerea practicilor abuzive nu este relevantă în cazul în care operațiunile în cauză pot avea o altă justificare decât simpla obținere a unui avantaj (Hotărârea din 14 decembrie 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punctul 53, și Hotărârea din 28 iulie 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, punctul 40).

156 Este de competența instanței naționale să verifice potrivit normelor privind probele din dreptul național, cu condiția să nu se aducă atingere eficacității dreptului Uniunii, dacă elementele constitutive ale unei practici abuzive sunt întrunite în litigiul principal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punctul 54 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 28 iulie 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, punctul 42).

157 Pentru a oferi instanței de trimitere un răspuns util, trebuie totuși precizat că, în ipoteza în care un contract de achiziții ar fi atribuit fără invitație prealabilă la o procedură concurențială de ofertare, cu încălcarea prevederilor Directivei 2004/17, elementul obiectiv lipsește. Astfel, nu se poate considera, într-o asemenea situație, că au fost respectate în mod formal condițiile prevăzute de reglementarea Uniunii.

158 Prin urmare, întrucât condițiile privind existența unui element obiectiv și a unui element subiectiv sunt cumulative, abuzul nu poate fi caracterizat în ipoteza, vizată la punctul 151 din prezenta hotărâre, care face obiectul celei de a șaptea întrebări adresate în cauza C-459/23.

159 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, trebuie să se răspundă la a șaptea întrebare adresată în cauza C-459/23 că principiul interzicerii abuzului de drept trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o entitate contractantă să poată solicita anularea unui contract pe care l-a încheiat cu un furnizor pentru motivul că acest contract ar fi fost încheiat cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice, în condițiile în care adevăratul motiv al acestei cereri este o diminuare a rentabilității executării contractului menționat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

160 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

trebuie interpretat în sensul că

nu se opune unor măsuri luate de președintele unei instanțe naționale care constau în desemnarea unor judecători repartizați într-o cameră a acestei instanțe pentru a face parte temporar dintr-o altă cameră a instanței menționate, continuând să facă parte din camera lor de origine, deși acești judecători nu și-au exprimat acordul pentru această desemnare, nu dispun de nicio cale de atac jurisdicțională pentru a o contesta, desemnarea respectivă implică o creștere a volumului de muncă al judecătorilor în discuție și impune ca aceștia să se implice în materii din afara domeniului lor de specializare, iar acest președinte a fost numit la aceeași instanță în condiții incompatibile cu cerințele care decurg din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, cu condiția ca astfel de măsuri să se întemeieze pe motive legitime care țin în special de o bună administrare a justiției, să fie adoptate în temeiul normelor naționale care reglementează instanța în cauză, să fie temporare și strict delimitate în timp, să nu repună în discuție repartizarea judecătorilor în cauză în camera lor de origine și să nu determine nicio retrogradare și nicio înlăturare a acestor judecători de la examinarea cauzelor cu care sunt învestiți.

2) Articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1177/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009, coroborat cu articolul 20 alineatul (1) din Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare,

trebuie interpretat în sensul că

achiziționarea de către o întreprindere publică de comercializare a energiei electrice a unor certificate verzi, în sensul articolului 2 al doilea paragraf literele (k) și (l) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE, constituie o activitate desfășurată în scopul alimentării cu energie electrică a rețelelor fixe destinate furnizării unui serviciu public în domeniul producerii, transportului sau distribuției energiei electrice.

3) Articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul nr. 1177/2009, coroborat cu articolul 14 și cu articolul 17 alineatul (2) din Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare,

trebuie interpretat în sensul că:

– **pentru a intra sub incidența noțiunii de „acord-cadru”, în sensul articolului 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare, un contract care obligă părțile să încheie contracte de executare în anumite condiții privind prețul și cantitatea trebuie să indice perioada în care este aplicabil și să determine volumul maxim de bunuri care vor putea face obiectul contractelor de achiziții ulterioare, specificând cantitatea și/sau valoarea maximă a acestora, cu precizarea că simpla indicare a unei formule de preț aplicabile în vederea calculării valorii contractelor ce urmează să fie încheiate și a unei obligații, necuantificate, de a încheia contracte de executare nu este suficientă în acest sens;**

– **în cazul în care valoarea estimată a contractelor care trebuie încheiate într-o anumită perioadă în temeiul unui acord-cadru sau în cadrul unor contracte care au un caracter regulat sau sunt destinate a fi reînnoite, astfel cum este calculată pe baza alineatelor (3) și, respectiv, (5) ale articolului 17 din Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare, depășește pragul stabilit la articolul 16 litera (a) din Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare, entitatea contractantă trebuie fie să atribuie fiecare dintre contractele succesive cu respectarea procedurilor prevăzute de Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare, fie să atribuie, în conformitate cu aceasta, un acord-cadru, în sensul și cu respectarea condițiilor enunțate la articolul 1 alineatul (4) din Directiva 2004/17, cu modificările ulterioare.**

4) Articolul 2d alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare cu privire la procedurile de achiziții publice ale entităților care desfășoară activități în sectoarele apei, energiei, transporturilor și telecomunicațiilor, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007,

trebuie interpretat în sensul că

încheierea unui contract cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice intră sub incidența sancțiunii prevăzute de această dispoziție.

5) **Principiul interzicerii abuzului de drept trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o entitate contractantă să poată solicita anularea unui contract pe care l-a încheiat cu un furnizor pentru motivul că acest contract ar fi fost încheiat cu încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice, în condițiile în care adevăratul motiv al acestei cereri este o diminuare a rentabilității executării contractului menționat.**

Semnături